KOMMUNEDELPLAN FOR KYSTSONEN I

GJESDAL KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

1 HVA ER EN KYSTSONEPLAN? 2

1.1 OM AREALPLANLEGGING I KYSTSONEN 3
1.1.1 Juridiske konsekvenser 4

2 KYSTSONEPLAN FOR GJESDAL KOMMUNE 4

3 VISUALISERING 5

3.1 INNLEDNING 5
3.2 TEMA I PLANLEGGINGEN 5
3.2.1 Verneinteresser 5
3.2.1.1 Naturvern og Biologisk mangfold 5
3.2.1.2 Kultuminnevern 6
8.2.1.3 Friluftsliv 6
3.2.1.4 Vannkvalitet 6
3.2.2 Ressursutnytting 6
3.2.2.1 Fiske 6
3.2.2.2 Havbruk 7
3.2.3 Utbyggingsinteresser 7
3.2.3.1 Utbygging i kystsonen 7
3.2.3.2 Reiseliv 8
3.2.3.3 Sjøtransport, ankrings- og opplagsområder 8
3.3 KONFLIKTKARTENE 8
3.3.1 Frafjorden 9
3.3.2 Høgsfjorden vest for Frafjorden 9
3.3.3 Sammenfatning av de viktigste interessene og konfliktområdene 10
3.4 KOMMUNEDELPLANKART FOR KYSTSONEN 12

REGULERINGSBESTEMMELSER

KONFLIKTMATRISE

KONFLIKTKART FRAFJORDEN

KONFLIKTKART HØGSFJORDEN VEST FOR FRAFJORDEN

KOMMUNEDELPLANKART FOR KYSTSONEN

1 Hva er en kystsoneplan

1.1 Om arealplanlegging i kystsonen

Plan- og bygningsloven gir kommunene hjemmel til å drive juridisk bindende planlegging innenfor kommunegrensen, både på sjø og land. Kommunene skal utføre en løpende kommuneplanlegging for å samordne den fysiske, økonomiske, estetiske og kulturelle utvikling.
Det kan utarbeides kommunedelplaner for bestemte virksomhetsområder. Gjennom kommunedelplan for kystsonen, kan kommunen få et bedre grunnlag for planlegging, samtidig som en har fått et nødvendig samarbeid mellom fylkeskommunen, regionale statsetater, private grunneiere og næringsorganisasjoner om forvaltningen av kystsonen.

Planlegging skal gjelde anlegg og tiltak både på bunn, overflate og vann-skiktet mellom bunn og overflaten. Plan- og bygningsloven skal samordne bruken av områdene og er sektorovergripende. Sektorlovgivningen styrer mange brukerinteresser. Det vil derfor oppstå spørsmål om plan- og bygningsloven sin gjennomslagskraft i forhold til sektorlovene og hvorledes bruken av forskriftene knyttet til de ulike lovene skal tilpasses. Denne avklaringen og tilpasningen vil skje gjennom utarbeiding av planer og ved erfaring.

Viktige sektorlover er saltvannsfiskeloven, havne- og farvannsloven, fiskesykdomsloven, forurensingsloven, oppdrettsloven og naturvernloven som forvalter og styrer virksomhet i sjø. En fullstendig oversikt over viktige lover som har betydning i kystsoner, finnes i rundskriv T-4/96 fra Miljøverndepartementet: "Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystsonen". Miljøverndepartementet definerer her kystsoneplanlegging på følgende måte:"Med kystsoneplanlegging forstår vi en planlegging som ser bruken av de nære land- og sjøområdene i sammenheng. Kystsoneplanlegging representerer ingen ny planleggingsform, men innarbeider nye hensyn til den økte bruken av sjøområdene i den oversiktsplanlegging som kommuner og fylkeskommuner skal gjennomføre i medhold av planleggingsloven".

Kystsoneplan vil være en plan der en redegjør for bruken av kystsonen til forskjellige formål. Planen vil bestå av en tekstdel og en kartdel. Arealplanen viser hva de forskjellige områdene skal brukes til. Denne vil bestå av en kartdel med tilhørende bestemmelser og veiledende retningslinjer. Kartdelen og de tilhørende bestemmelsene vil være juridisk bindende. De veiledende retningslinjene vil være et hjelpemiddel og er styrende for de som skal disponere kommunens arealer i tråd med den vedtatte plan. Tekstdelen er et beskrivende dokument over tema som inngår i planen. Den sier noe om lover og forskrifter som gjelder for temaene i planområdet, og drøfter de ulike interessene i området. Dokumentet brukes som grunnlag for politikernes behandling av planen.

I kommuneplanens arealdel kan områder legges ut til 6 forskjellige arealkategorier:

1. Byggeområder
2. Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF)
3. Områder for råstoffutvinning
4. Andre områder som er båndlagt eller skal båndlegges for nærmere angitte formål i medhold av PBL eller andre lover og områder for forsvaret.
5. Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag, herunder ferdsel, fiske, akvakultur, natur- og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon med en eller flere av de nevnte brukskategorier.
6. Viktige ledd i kommunikasjonssystemet.

Arealbrukskategori 5 er spesiell på flere måter. For det første kan den bare brukes i sjø og vassdrag. For det andre legger den opp til at flere formål kan kombineres. For det tredje er den ikke uttømmende, det vil si at også andre formål enn de som er uttrykkelig nevnt i loven kan benyttes. Temaet er særskilt behandlet i "Veileder, kommuneplanens arealdel" T-1225 fra MD side 47-51.

1.1.1 Juridiske konsekvenser

En kommuneplan kan ikke inneholde andre juridiske bestemmelser enn de som står i plan- og bygningslovens § 20-4 andre avsnitt.

Fylkeskommunen og statlige fagmyndigheter skal formidle nasjonale og regionale mål og retningslinjer til kommunene. Dette skjer ved tidlig deltakelse i planprosesser og ved merknader til planforslag i høringsrunden.
Dersom det ikke er kommet innsigelse fra statlige og fylkeskommunale myndigheter, får planen direkte rettsvirkning når den blir vedtatt av kommunestyret.
Etter at en kommuneplan er godkjent er det fast utvalg for plansaker (delegert fra kommunestyret i hht. Kommuneloven) som vurderer hvorvidt anlegg eller tiltak er i strid med vedtatt arealplan, og som kan gi dispensasjon fra planen.

2 Kystsoneplan for Gjesdal kommune

Høsten 1999 mottok Gjesdal kommune fire søknader om etablering av skjelloppdrett i Frafjorden. Anleggene det var søkt om å etablere ville beslaglegge store deler av kystområdene i Frafjorden (ett av anleggene ville totalt beslaglegge en strekning på to km langs fjorden). På bakgrunn av den økte interessen for strand- og sjøområdene i kommunen, og særlig satsingen på skjelloppdrett som vekstnæring så kommunen nødvendigheten av å utarbeide en samlet plan for å kunne styre utnyttelsen av kystområdet.

I Gjesdal kommuneplans arealdel for perioden 1989 – 2001, er det anført at det skal utarbeides en kystsoneplan ved neste planrevisjon. Ved revidering av kommuneplan 1998 - 2010 ble ikke kystsonen vurdert spesielt. Det var på det tidspunktet ikke nye planer for utnyttelse av området. I kommunens arealplan er landsiden langs kystsonen i hovedsak definert som LNF-område.

Kommunen tok tidlig i planprosessen kontakt med statlige og fylkeskommunale myndigheter. På denne måten kunne kommunen både få veiledning i forhold til utarbeidelsen av en kystsoneplan og unngå å uforvarende komme i konflikt med regionale og nasjonale retningslinjer og målsetninger. Fylkeskommunens regionplanavdeling, fylkesmannens miljøvernavdeling og fiskeridirektoratets avdeling Rogaland har dermed bidratt underveis i prosessen i form av muntlige og skriftlige innspill. Kommunen har også hatt kontakt med Fylkesveterinæren og Kystverket.

For å ivareta informasjonsplikten ble det arrangert folkemøte i Dirdal og Frafjord ved oppstart av planarbeidet. Grunneiere, næringsdrivende og frivillige organisasjoner ble invitert med brev til å komme med innspill til kystsoneplanen. En representant fra fylkeskommunen deltok på møtene. I etterkant av informasjonsmøtet har det funnet sted flere møter med næringsbedrifter, fiskere og lokalbefolkningen forøvrig. For at areal- og ressursdisponeringen

skal skje etter en samlet vurdering, er det avgjørende at de berørte bruker- og sektorinteresser deltar i prosessen rundt utarbeiding av planen, og at det skjer så tidlig som mulig i prosessen.

Kommunen har også sett det nødvendig å ta kontakt med de to nabokommunene Forsand og Sandnes. I planprosessen har en sett at arealbruken i en kommune kan begrense nabokommunenes muligheter til fritt å disponere sine arealer. Vi viser for øvrig til vedlagt konfliktkart for Høgsfjorden

Kommunen har i strategisk næringsplan hatt som delmål å legge til rette for "Et næringsliv som skaper nye og styrker eksisterende arbeidsplasser i samspill med lokalsamfunnet".
I arbeidet med kystsoneplanen har det også vært en målsetting å avklare interessekonflikter i sjø- og strandsonen slik at den framtidige næringsutviklingen i dette området skjer på en måte som vil komme både næringen og nærmiljøet til gode.

All virksomhet i kystsonen skal bygge på prinsippet om bærekraftig utvikling. Dette innebærer at en imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for fremtidige generasjoner til å få dekket sine behov.

Vi har også mottatt signaler fra både fiskeri- og planmyndigheter der det blir understreket at ved tildelinger av konsesjoner innen oppdrettsnæringen vil det bli lagt stor vekt på at det foreligger en plan for bruken av de aktuelle områdene.

Gjesdal kommune er interessert i å ivareta folks rett til å bruke sjøsonen til rekreasjon og fiske samtidig som en ønsker å tilrettelegge for høsting av naturresurser og industriell matproduksjon i sjø.

3 Visualisering

3.1 Innledning

For kyst og sjøområdene har vi opprettet en digital database for geografisk informasjon. Kartinformasjonen i databasen bygger på tidligere innsamlet materiale og informasjon fra nøkkelinformanter. I samsvar med vedtak i planutvalget har vi kun vurdert områder som ligger innenfor 100-metersonen langs strandlinjen på landsiden og kommunens sjøområder med tanke på kystsoneplanen. Vi startet prosessen med en kartlegging av hvilke interesser og områder som blir berørt av planen samt de prosessuelle og juridiske sidene av slik planlegging. En sammenfating av de viktigste interesse og konfliktområdene blir vist på 2 konfliktkart og kommentert i teksten nedenfor. Vi har vurdert aktuelle tema opp mot hverandre, foretatt avveininger og kommet frem til forslag til kommunedelplan for kystsonen for sjøarealene i Gjesdal .

3.2 Tema i planleggingen

Temaene er organisert etter disposisjonen til Fylkesdelplanen for kystsonen i Rogaland som er under utarbeidelse.

3.2.1 Verneinteresser

3.2.1.1 Naturvern og Biologisk mangfold

Store deler av landområdene på nordsiden av Frajord ligger inne i området som er foreslått som fremtidig landskapsvernområde. Dette området går like ned til sjøen. Området er hekkeplass for sjøfugl og rovfugl. Både Frafjorden og Høgsfjorden har en steinkobbebestand

som holder til i dype fjordarmer. På sørvestsiden av Høgsfjorden finnes store bestander av hjortevilt. Mellom Mulen og Kjerringdråpane ytterst i Frafjorden finnes det rødlistearter av lav- og mosearter.

Frafjordvassdraget som munner ut innerst i Frafjorden er et vernet vassdrag. Det er utarbeidet rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.

Både Frafjordvassdraget og Dirdalvassdraget er lakseførende og her er det er vedtatt munningsfredning og sikrinsgssone. Grensen for munningsfredningen går 100 meter fra osen. Grensen for sikringssonen går 1000 meter fra osen og innebærer at man ikke tillater nye etableringer av åpne merdanlegg for anadrom laksefisk eller andre ferskvannsarter. Anlegg for oppdrett av marine arter kan tillates i sikringssoner.

Innerst i Frafjorden er det gyteområder for fisk. Gyteområder trenger vern utenom gytesesongen fordi det ofte er lokale naturgitte forhold som er bakgrunnen for at fisken gyter i området. I plansammenheng er det viktig at gyteområder vernes mot tiltak som kan endre betingelsene for gyting og tiltak som kan forstyrre fisken under gytingen.

3.2.1.2 Kultuminnevern
Det er kulturminne i sjø innerst i fjorden ved siden av kaien. Her må det ikke iverksettes bygge og anleggstiltak før Stavanger sjøfartsmuseum har gitt tillatelse. Riksantikvaren skal varsles ved nye tiltak som innebærer inngrep på sjøbunnen. I både Frafjord og Dirdal er det gammel sjøhusbebyggelse som kan karakteriseres som i et verdifullt kulturmiljø. Rester av et gammelt nottørke på nordsiden av Frafjord i Ørestø er av lokalhistorisk verdi. I Dirdal finnes en gammel boplass ved foten av Varbergknuten.

3.2.1.3 Friluftsliv
Kommunen har en viktig rolle for å ivareta arealer som er viktig for utøvelse av friluftsaktiviteter og fremme allmenhetens friluftsinteresser. Kystsonen er en viktig arena for utøvelsen av mange typer friluftsliv. Det er viktig å sikre områder til formål som båtutfart, fisking ,bading og fotturer. Området ved osen av Dirdalselva er i dag brukt til friluftsliv og bading. Strandsonen er et attraktivt område for stangfiskere.

3.2.1.4 Vannkvalitet
Det er foretatt resepientundersøkelse for Høgsfjorden som viser at fjorden har god vannkvalitet. Både Høgsfjorden og Frafjorden er dyp (Fra 185m-160m dyp) og er uten terskler og har pga. strømforholdene god vannutskiftning.

3.2.2 Ressursutnytting

3.2.2.1 Fiske
Det er viktig å verne fiskeområder mot tiltak som kan vanskeliggjøre eller hindere fisket og som medfører at fisken fortrenges fra området. Derfor har fiskere med lokalkunnskap bidratt i planprosessen og vist viktige fiskeområder av forskjellig art. Disse er vist på konfliktkartene. Vi har fra fiskeridirektoratets avdeling i Rogaland fått oversikt over viktige gyte- og oppvekstområder for fisk, samt tråle- og snurrevadfelt .

Av strandretten følger at strandeier har enerett til laksefisk med faststående redskap. Plasser som fra gammelt av har vært mye brukt er ikke markert på kartene. Annen redskap må ikke stå nærmere enn 200 m fra åpningssiden fra kilenot og 50 m fra de andre sidene. Det må ikke plasseres fortøyningsinnretninger ved disse plassene uten tillatelse fra strandeier.

I hele Frafjorden er det fare for islegging. Dette er av betydning for etablering av oppdrettsmærer.

3.2.2.2 Havbruk
Havbruksnæringen har store utviklingsmuligeter.
Havbruk omfatter oppdrett av flere arter og flere stadier av arten (fra yngel til matfisk). Disse krever ulik teknologi og ulike krav til lokaliteter. Fram til i dag er mærer i sjø mest kjent. Ny teknologi innebærer at matfiskoppdrett av laks/aure og kveite kan skje på land, og nye områder som før var vanskelige å utnytte, blir anvendt til oppdrett. Når det gjelder marine arter er kveite og steinbit de mest aktuelle arter. Et annet konsept som brukes for torsk og sei er å fange villfisk om våren som fores opp til slakting om høsten.
Produksjon av settefisk for oppdrett av laks er avhengig av god tilgang på ferskvann. Produksjon av settefisk kan med fordel kombineres med produksjon av elektrisk kraft. Ved Oltesvik kraftstasjon finnes det kommersiell produksjon av settefisk. Dette kan kun skje da Oltedalselven ikke er lakseførende.
P.g.a god vannutskiftning i fjorden er den svært godt egnet for oppdrett av skjell. Skjell lever av plankton som filtreres fra vannet.
Andre oppdrettsmuligheter er oppdrett av pigghuder(kråkeboller). I fjorden er det også begrensede muligheter for oppdrett av marine alger, tang og tare.

Tre områder i/ved Høgsfjorden er godkjent til akvakultur. Anleggene i Oltesvik og Dirdal for oppdrett av laksefisk anvendes til utvikling av forprodukter til oppdrettsnæringen. De nyttes til forsknings og undervisningsformål. Et skjellanlegg ligger på sørvestsiden av Høgsfjorden ved grensen til Sandnes kommune.

I følge saltvannsfiskelovens § 28 er det ikke tillatt å fiske nærmere akvaanlegg enn 100 meter, og ferdsel er forbudt i en sone på 20 meter fra oppdrettsanleggene**.** Det settes i følge fiskesykdomsloven krav om en avstand på min. 1000 meter mellom anlegg med samme type oppdrett.

3.2.3 Utbyggingsinteresser

3.2.3.1 Utbygging i kystsonen
Plan- og bygningslovens § 17-2 setter forbud mot oppføring og vesentlig endring av bygning, samt fradeling av eiendom i 100-metersbeltet. 100-meters beltet er vist på konfliktkartene. Hyttebygging i strandsoner virker ofte begrensende for allmenhetens ferdsel og aktiviteter, og Stortingsmelding nr. 29, Regional planlegging og arealpolitikk, oppfordrer kommunene til å begrense inngrepene i 100-meters beltet langs sjøen. GAB registeret viser hvilke bygninger som i 100-metersbeltet. Bygninger i 100-metersbeltet som er bygd de siste årene er i hovedsak oppført i samsvar med godkjent reguleringsplan.

Kraftledninger, varmepumper og utslippsledninger i sjøen er enkelttiltak som er av betydning for sikkerheten til sjøs. Slike tiltak må i likhet med etablering av luftspenn behandles etter havne- og farlovens bestemmelser. Det er visse unntak fra loven, blant annet nødvendige bygg og anlegg for landbaserte oppdrettsanlegg. Man kan vise areal til landbasert anlegg som byggeområder. Etableringen vil derfor automatisk bli fanget opp av detaljkravet i kommuneplanens arealbestemmelser vedr. byggeområder.(kfr. bestemmelsenes pkt 1, vedlegg 2)

Framtidige utbyggingstiltak i 100-meterssonen er utvidelse av Norstone sitt utskipningsanlegg og utvidelse av den kommunale kaien i Dirdal. Utbygging av et nytt boligområde ved sjøen i Dirdal er igangsatt. Det planlegges utvidelse av turistanlegget i Frafjord. Her er det imidlertid kommet inn en rekke innsigelser til kommunen og prosjektet er fremdeles usikkert.

3.2.3.2 Reiseliv
Lokalt satser folk i Frafjord på turisme med hytter i strandsonen og småbåthavn. I denne forbindelse er det nødvendig å sikre rekreasjonsmuligheter på sjøen . Fritidsaktiviteter knyttet til sjøliv både fra båt og land er etterspurte aktiviteter både hos norske og utenlandske turister.

En del lokale grunneiere vektlegger særlig at nordsiden av Frafjorden er solrik og har muligheter for ilandstigning. De ønsker ikke at denne siden av fjorden blir gjort mindre tilgjengelig av havbruksanlegg som i tillegg oppfattes å være skjemmende for området.

3.2.3.3 Sjøtransport, ankrings- og opplagsområder
Gjesdal er underlagt Kystdirektoratets distriktkontor Stavanger.
Kystverket ivaretar hensyn som er framsatt i havne- og farvannsloven, det vil si sikre ferdsel, fremkommelighet og sikkerhet til sjøs. Kommunestyret kan ved forskrift til havnelovens §16 regulere nærmere bruk av havneområdene.

Kommunale kaier finnes i Frafjord, Dirdal og Oltesvik I Oltesvik kan mindre fartøyer ankre midt i vika og her finnes skjellsandbunn. Videre finnes det i Dirdal 2 betongkaier på 50 m og sandutskipningsanlegg med lasteapparat. Her er det også en småbåthavn med gjesteplasser ved elveosen. Sørvest i Dirdalsbukten finnes en 25 m lang ufendret steinkai.

Farledene er transportårene for sjøtransport langs kysten. Ledene er ofte bestemt av naturgitte forhold. Farledene deles inn i fire hovedkategorier: hovedled, biled, fiskerled og lokalled som er utelukkende leder som brukes til lokaltrafikk og av småbåter innenfor en kommune. Området for biled er vist på kommuneplankartet, samt lokalled ved planlagte akvakulturanlegg.

Pga. av fiskeriinteressene knyttet til brislingfisket er det lagt ut 3 plasser til kasting og låssetting. Områdene er vist på kartene som "kaste- og låssettingsplasser" som skal sikre denne bruken. Saltvannsfiskelovens §25 sier at enhver som driver med not kan fortøye slepekast i land når det skjer i rimelig avstand fra hus og hytte, og ikke er til hinder og ulempe for andre. Det er forbudt å drive fiske nærmere enn 100 meter,- og å ferdes nærmere enn 20 meter fra slepekast eller steng som er fortøyet i land eller oppankret på annen måte

For at aktivitetsnivået i fiskerinæringen skal kunne opprettholdes og utviklingspotensialet realiseres må det tilbys en sikker og tilpasset infrastruktur. Havner med gode oppankringsmuligheter , eller liggeplass ved kai er viktig for videre utvikling av næringen.

3.3 Konfliktkartene

Det er et begrenset hvor mange aktuelle tema som kan analyseres innen planområdet og vi har valgt å utelukkende bruke nærhets/bufferanalyse ved fremstilling av konfliktkartene. På denne måten viser vi de områdene hvor flere interesser gjør seg gjeldende og hvor de ulike interessene kan komme i konflikt. Vi har ikke sett det hensiktsmessig å sette verdi på

områder, og det har derfor ikke vært nødvendig å bruke "overlay"-analyse . Denne analysemetoden hadde vært nyttig dersom vi hadde ønsket å verdisette konfliktområder og prioritere mellom disse. Vi kunne for eksempel gradert fiskeområdene etter fiskerikdom eller type fangst (hummer mer verdifullt enn krabbe og torsk o.l.) Det er flere grunner til at vi ikke har gjort det: De data vi har om fiskeområdene er etter vår oppfatning ikke detaljerte nok og det vil også være vanskelig å sette fangsttyper opp hverandre. Det er klart at for en yrkesfisker vil ett område være av større betydning enn for en annen fritidsfisker. Vi kunne også valgt å sett større verdi på nordsiden enn sørsiden av fjorden med tanke på friluftsliv og at arealet er foreslått som framtidig landskapsvernområde. Nordsiden er solsiden og dermed blir dette området foretrukket i rekreasjonsøyemed.

3.3.1 Frafjorden

Frafjorden er en dyp og ren fjord med bratte fjell på begge sider. Bebyggelsen finnes i bunnen av fjorden og videre opp Frafjorddalen. Lokalsamfunnet har veiforbindelse med tunnel til Dirdal og riksvei 45. Månafossen, en av Rogalands mest besøkte turistattraksjoner, ligger innerst i Frafjorddalen. Frafjorområdet har på grunn av sine naturkvaliteter stor verdi i reiselivssammenheng, og det er tatt hensyn til dette i planleggingen. Pr. d.d. ligger det inne 3 søknader om konsesjon for skjelloppdrett i Frafjorden. Ett av de omsøkte anleggene er lokalisert på nordsiden av fjorden, de andre to er lokalisert på sørsiden ved hhv. Launes og ved Kjerringdråpane.

Følgende tema er vist på kartet:

- På bakgrunn av informasjon fra lokale fiskere og samtaler med lokalbefolkningen har vi markert en sone langs land som viser gode fiskeplasser ev ulik type og områder som er verdifulle i friluftssammenheng. Denne sonen sammenfaller med småbåtenes lokalled. Det er tryggest å ferdes langs land, og fjorden er uten skjær.
- Biled
- Fiskeridirektoratets informasjon om tråle- /snurrevadfelt og oppvekstområde for fisk.
- Ut fra konsesjonssøknadene er de omsøkte skjellanleggene tegnet inn, og vi har på bakgrunn av lovverket lagt inn følgende buffersoner rundt disse anleggene:
  - 20 meter: Viser hvor alminnelig ferdsel er forbudt.
  - 100 meter: Viser fiskeforbudssone
  - 1000 meter: Viser grense mot evt. andre anlegg med samme funksjon (p.g.a. smittefaren)
- Område for fiske og kaste- og låssettingsplasser.
- Område hvor verneplanarbeid for Frafjordheiane pågår
- 100 m-sonen langs land
- Sikringssone utenfor Frafjordelva

3.3.2 Høgsfjorden vest for Frafjorden

Dirdal er et sentralt område langs fjorden. Dalen har ca. 500 innbyggere. Riksvei 45 går gjennom Dirdalen. I kommunens uttalelse til nasjonal transportplan anbefalte man at riksvei 45 ble en del av korridor 5, dvs. øst-vest forbindelsen Oslo-Stavanger.

Følgende tema er vist på kartet:

- På bakgrunn av informasjon fra lokale fiskere og samtaler med lokalbefolkningen har vi markert en sone langs land som viser gode fiskeplasser ev ulik type og områder som er verdifulle i friluftssammenheng. Sammenfallende med lokalled.
- Sikringssone utenfor Dirdalselva.
- Biled
- Fiskeridirektoratets informasjon om tråle- /snurrevadfelt
- Eksisterende akvakulturanlegg
- Foreslått akvakulturanlegg
- Buffersoner rundt disse på hhv.
    - 20 meter som illustrerer ferdselsforbud
    - 100 meter, fiskeforbudssone
    - 1000 meter, grense mot akvakulturanlegg med samme funksjon for å hindre sykdomsspredning.
- Akvakulturanlegg i Forsand
- 100 m-sonen langs land
- Kraftlinjer, luftspenn

3.3.3 Sammenfatning av de viktigste interessene og konfliktområdene

Kartet illustrerer følgende overlappende interesser og mulige konflikter:

Konflikt: Akvaanlegg i Gjesdal kommune/Akvaanlegg i nabokommuner
Kommunegrensen deler Høgsfjorden opp i administrative enheter, men fjorden fungerer likevel som en enhet. Dette krever et samarbeid med nabokommunene Sandnes og Forsand. Noen spesielle problemstillinger bør løses gjennom et interkommunalt samarbeid i tilknytning til kommunen sine sjøområder. Dette gjelder bl.a. etablering av havbruk med tilhørende reservelokaliteter og buffersoner, samt skalldyrlokaliteter med tilhørende buffersoner. Dette kan få innvirkning på lokalitetene i nabokommunene.

Konflikt :100-metersforbud mot utbygging av strandsonen på landsiden/utbyggingsinteresser hos grunneiere
Strandsonen er i hovedsak vist som LNF-område uten andre særlige interesser.
I en kartlegging som fylkeskommunen har foretatt i forbindelse med utarbeidelse av fylkesdelplan for kystsonen, viser denne at 85 % av kystsonen i Gjesdal er ubebyggelig. Topografien viser at området langs fjordene er svært bratte.
Grunneierne i Frafjord ønsker imidlertid å satse på turisme og bygge flere hytter langs strandsonen innerst i Frafjorden som utvidelse av sitt turistanlegg. Dette kommer i konflikt både med 100-meters forbud for utbygging langs strandlinjen ved sjøen, samt rikspolitiske retningslinjer i 100-meters sonen langs Frafjordvassdraget som er et verna vassdrag. Ved kommuneplanbehandlingen er det kommet innsigelser til dette både fra fylkeskommunale og

statlige instanser. På dette kystsoneplanforslaget foreslås imidlertid å påføre tekst med påskriften UR (uten rettsvirkning) for dette konfliktområdet.
Dersom grunneierne for øvrig ønsker å etablere bygge- og anleggstiltak i 100-meters beltet langs strandsonen, må det sendes inn grunngitt søknad om dispensasjon fra kommuneplanen.

Konflikt: Lokalled/forslag om etablering av akvaanlegg langs kystsonen
Lokalled kan komme i konflikt med de foreslåtte skjellokaliteter med tilhørende landfesteanordninger. Disse bør derfor plasseres ca. 4 m under havoverflata for å unngå at tauverk og lignende kommer i propellen til småbåtene. Konsesjonsmyndighetene bør derfor sette krav om at disse festeanordningne plasseres ca. 4 m under havoverflata, og at de ansvarlige for disse anleggene har et kontinuerlig tilsyn med disse forhold p.g.a. sikkerhet og for å hindre ulykker.
Lokalled er kun vist på kommuneplankartent ved akvakulturanlegg. Det er imidlertid viktig å ha i tankene ved vurdering av sjøområdene at småbåttrafikken foregår langs land av praktiske og sikkerhetsmessige årsaker.
Sjøveis kommunikasjon og transport vil ofte være prioritert i forhold til andre arealbehov.

Konflikt: Akvaanlegg/Områder hvor det er rasfare og mulig islegging
Kunnskap om rasfare og islegging er viktig for planlegging og utvikling av marine næringer som fiske og havbruk. Det er derfor viktig at slike områder registreres og synliggjøres.
De foreslåtte områdene for akvaanlegg (skjell) må undersøkes for rasfare, før tillatelse/konsesjon blir gitt.
I Frafjorden er det ikke naturgitte forhold for etablering av oppdrettsanlegg for fisk, og dette med bakgrunn i at fjorden fryser til. Det er dog meget sjelden at dette forekommer. Vi har mottatt kartdata fra fylkeskommunen som viser områder med fare for islegging. Dette er imidlertid et skravert felt som dekker hele Frafjorden. Vi har ikke valgt å vise dette på de kartene, da dette vil virke forstyrrende i forhold til andre forhold vi ønsker å vise, samt at opplysningen om fare for islegging er grei å forholde seg til uten at det blir vist på kartet.
Opplysninger om rasfare kommer fra lokalbefolkningen. Det er forekommet steinskred fra fjellene rundt Frafjorden, men området er ikke kartlagt av fagfolk.

Konflikt: Tråling/fritidsfiske
Lokale fiskere hevder at trålerne rensker fjorden fullstendig for fisk ved tråling. De mener at det burde vært forbud mot tråling, slik det er i flere fjorder lenger nord i Norge. Dette er et spørsmål som må følges opp med fiskerimyndighetene.

Konflikt: Tråleområder, gyteområder/forslag om plassering av skjellanlegg
Tråleområdene legger beslag på store deler av fjorden. Det er imidlertid viktig å sette av aktuelt areal slik at dette fisket kan foregå (ut fra de reglene vi har i dag, kfr. Foregående påstand). Gyteområdene legger også beslag på store areal, men som tidligere nevnt er det naturgitte forhold som er årsaken til at gyteområdene finnes akkurat der. Noen steder kommer tråle- og gyteområder i konflikt med de omsøkte skjellanlegg med tilhørende fiskeforbudssone på 100 m.

Konflikt: Nye akvaanlegg/NFFF-område

Område for natur- og friluftsliv på nordsiden av Frafjorden omfatter viktige lokale og regionale bruks- og verneområde, og kommunen bør sikre slike områder framfor for eksempel havbruk. Dette er solrikt område, området har godt fiske, fritidsbåter kan gå inntil, og turstier er etablert for turister fra Øyren til Ørestø, og videre gammel ferdselvei opp til Frafjordhatten.

De foreslåtte områder for nye akvaanlegg er i hovedsak plassert på mindre fiskeinteressente områder, og er derfor til minst mulig konflikt med fritidsfisket. Det bør settes strenge estetiske krav til disse anleggene, og at minst mulig skal være synbart på overflaten, og at anlegg skal ha farger som glir inn i landskapsbildet.

Konflikt: Akvaanlegg/strandrettigheter
Det kan oppstå konflikt med akvakulturanlegg og strandrettigheter. Ifølge lakse- og innlandsfiskelovens § 16 har grunneierne rettigheter til å nytte fiskeredskap, krokgarn ut fra sitt land. Dette kommer i konflikt med forslag om etablering av akvaanlegg. Selv om det på det nåværende tidspunkt er forbud mot krokgarn i området, vet man ikke om forskriftene vil bli endret i framtida.
Grunneiere langs strandlinja har også tilflåtsrett, og skal uhindret kunne ta seg inn til sitt land. Grunneierne har på bakgrunn av dette uttalt skepsis til etablering av akvaanlegg. De mener anleggene vil vanskeliggjøre mulighetene til å kunne fløte tømmer inn til f.eks i enden av Frafjord hvor de driver sine gårder.

Konflikt: Akvaanlegg/ferdsel-med båt
Saltvannsfiskeloven setter forbud mot ferdsel minst 20 m fra akvaanleggene. Av den grunn er de foreslått nye akvanleggene plassert minst 50 meter fra land, slik at lokalleden langs land fritt kan benyttes.

Konflikt: Akvaanlegg/NFFF-områder
Sjøområdene, utenom spesielle områder avsatt til akvakulturanlegg og biled, foreslås vist som NFFF-område, dvs. natur, friluftsliv, ferdsel og fiske.
I natur, friluftsliv, ferdsel og fiske områdene vil plan- og bygningslovens § 20-6 føre til at en del anlegg og tiltak vil være forbudt. Oppdrettsanlegg vil for eksempel være i strid med planen. Planutvalget kan i særlige tilfeller gi dispensasjon dersom det kan grunngis. Dispensasjonsadgangen avhenger av hvor stor ferdsel-, fiske-, natur- og friluftsinteressene er i det aktuelle området.

Konflikt: Kraftlinjer/ seilingshøyde
Det går 300 kV kraftlinjer over Høgsfjorden, og det er framtidige planer for økning til 420kV. Traseen er uavklart. Ved etablering av kraftlinjer må man både ta hensyn til det visuelle inntrykk, samt til nødvendig seilingshøyde for skip som trafikkerer fjorden. Det er nødvendig med kontakt med næringslivet i denne forbindelse.

Konflikt: Kraftlinjer/akvakulturanlegg
Plan- og bygningsloven setter avstandskrav fra kraftlinjer til anlegg, og av den grunn er det foreslåtte nye akvaanlegget i Høgsfjorden plassert i god avstand fra kraftlinjetraseen.

3.2 Kommunedelplankart for kystsonen

Høgsfjordområdet er dominert av havbruks- fiskeri-, sjøferdsel med båt, og friluftsinteresser. Det er ikke prioritert noen spesiell interesse, men forsøkt å komme fram til planforslag som ivaretar alle interesser på en rimelig måte.

I samsvar med forutsetninger fra planutvalget er det ikke foretatt endringer på kommuneplanens arealdel på landsiden. Forslag til kommunedelplan for kystsonen viser at det er lagt inn 3 nye områder for akvakulturanlegg, ett av disse er allerede godkjent av Fiskeridirektoratet. Disse akvakulturarealene er lagt ut som større områder, slik at søkerne/myndighetene har muligheter for optimal plassering av anleggene innen det avsatte arealet. Akvakulturområdene. Er plassert min. 50 m fra land for å sikre lokalledene.

Øvrige sjøområder er lagt ut som NFFF-område for denne planperioden, og her kan det ikke etableres nye anlegg. Med bakgrunn i at Direktoratet for naturforvaltning har vedtatt midlertidig sikringssone på inntil 1 km utenfor Frafjordelva og Dirdalselva er denne også avmerket på plankartet. Sikringssonen vil få konsekvenser for arealdisponeringen, da det ikke kan etableres åpne mærdanlegg for anadrome laksefisk eller annen ferskvannsfisk innenfor denne sonen.

Ålgård, 14.04.2000